

JUSTITSMINISTERIET

Folketinget Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K
DK Danmark

Dato: 30. maj 2023
Kontor: Strafferetskontoret
Sagsbeh: Lea Elkjær Tarpgård
Sagsnr.: 2023-0030-8832
Dok.: 2825623

Besvarelse af spørgsmål nr. 698 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 698 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 28. april 2023. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Karina Lorentzen Dehnhardt (SF).

Peter Hummelgaard

/

Morten Holland Heide

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 698 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg:

”Vil ministeren kommentere artiklen: "Børns Vilkår vil have mørklagt sager om overgreb og vold mod børn", Jyllands-posten.dk, den 27. april 2023?”

Svar:

1. Det følger af grundlovens § 65, stk. 1, at offentlighed og mundtlighed gennemføres i retsplejen i videst muligt omfang.

Det principielle forfatningsretlige sigte med kravet om offentlighed og mundtlighed er at muliggøre en åben, offentlig kontrol med, at alt går rigtig til. Det er fast antaget i den statsretlige litteratur, at grundlovens § 65, stk. 1, er en løfteparagraf, der inden for en bred skønsmargin overlader det til lovgivningsmagten at fastsætte de nærmere regler for offentlighed og mundtlighed. Hensynet til offentlighed kan således vige for andre hensyn, jf. bestemmelsens ordlyd ”i videst muligt omfang”. Der henvises nærmere til Jens Peter Christensen m.fl., *Grundloven med kommentarer* (2015), side 400f.

2. Reglerne i retsplejeloven giver inden for disse rammer i visse tilfælde mulighed for at fravige princippet om offentlighed, bl.a. hvor hensynet til forurettede vurderes mere tungtvejende end hensynet til offentlighed i retsplejen. Der findes således allerede i dag regler, der beskytter mod den belastning, det kan være at blive omtalt i bl.a. pressen i forbindelse med en straffesag. I den sammenhæng er særligt reglerne om dørlukning, referatforbud og navneforbud relevante.

Reglerne om dørlukning følger af retsplejelovens §§ 29-29 e. Dørlukning medfører, at det er forbudt offentligt at gengive, hvad der forhandles i retsmødet, medmindre dørlukningen alene er sket af hensyn til ro og orden i retslokalet, jf. retsplejelovens § 29 d. Dørlukning kan ske både under grundlovsforhør og hovedforhandling. Dørlukning kan endvidere gælde for hele sagen eller dele af sagen, f.eks. under en vidneforklaring. Dørlukning kan ifølge retsplejeloven ske i en række tilfælde, herunder når sagens behandling i et offentligt retsmøde vil udsætte nogen for en unødvendig krænkelse.

I praksis ses dørlukning ofte anvendt i bl.a. sager om drab, voldtægt og øvrige seksualforbrydelser. I en række sager om seksualforbrydelser, herunder voldtægt, skal dørene lukkes under den forurettedes forklaring, når denne anmoder om det, jf. § 29 a.

Reglerne om referatforbud følger af retsplejelovens §§ 30-30 b. Referatforbud betyder, at det ikke offentligt må gengives, hvad der er passeret under forhandlingerne i sagen. Der kan bl.a. nedlægges referatforbud, når offentlig gengivelse vil udsætte nogen for unødvendig krænkelse. Forbuddet går kun på selve forhandlingen. Dommen og dens præmisser kan således ikke forbydes gengivet efter § 30.

Det følger af retsplejelovens § 31, at retten kan nedlægge navneforbud i straffesager. Navneforbud kan under hensyntagen til lovovertrædelsens grovhed og samfundsmæssige betydning bl.a. nedlægges, når offentlig gengivelse vil udsætte nogen for unødvendig krænkelse.

Et navneforbud betyder, at navn, stilling eller bopæl på sigtede eller tiltalte eller andre personer, som indgår i sagen, ikke må offentliggøres. Et navneforbud forhindrer således ikke, at pressen refererer fra sagen, men pressen må ikke videregive de nævnte informationer eller andre oplysninger, som er egnede til at identificere den pågældende. Et navneforbud bortfalder senest ved afsigelse af endelig dom, jf. retsplejelovens § 31 a, stk. 3.

Det bemærkes, at retsplejelovens § 1017 b herudover forbyder offentliggørelse af identiteten, herunder navn, stilling eller bopæl, på forurettede i en sag om seksualforbrydelser. Formålet med bestemmelsen er at beskytte forurettede i sager om seksualforbrydelser mod den belastning, der kan være forbundet med at blive omtalt som forurettet i en sådan sag. Bestemmelsen finder anvendelse, når det er klart, at der er tale om efterforskning af en seksualforbrydelse, og gælder tillige efter, at der er afsagt dom i sagen. Bestemmelsen er ikke til hinder for, at politiet offentliggør den forurettedes identitet, når dette er påkrævet af hensyn til sagens opklaring eller i øvrigt til berettiget varetagelse af åbenbar almeninteresse.

3. Det er forfærdeligt, når børn og unge bliver udsat for vold eller seksuelle overgreb. Jeg er enig i, at det er vigtigt at kunne skåne og beskytte forurettede mest muligt i sådanne sager. For nylig mødtes jeg med Børns Vilkår, hvor vi bl.a. også talte om denne problemstilling.

Det er en vanskelig balance, når hensynet til unødvendig krænkelse af den forurettede skal afvejes over for hensynet til offentlighedens ret til indsigt i strafferetsplejen. De eksisterende regler om oplysninger, der kommer frem under behandlingen af straffesagen ved retten, giver dog efter min opfattelse

mulighed for en tilstrækkelig beskyttelse af forurettede. Derudover er der særlige regler, som beskytter identiteten på forurettede i sager om seksualforbrydelser både før og efter en retssag.

Jeg er imidlertid villig til at drøfte, om der er mere, vi kan gøre for at tage hensyn til og beskytte børn, når de møder retssystemet som forurettede.